

Tonåringarna och deras pengar IV

FöreningsSparbanken
och samverkande sparbanker

RAPPORT

Tonåringarna och deras pengar 2003

Ulla Samuel
Institutet för Privatekonomi
November 2003

© Institutet för Privatekonomi, FöreningsSparbanken

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

BAKGRUND	4
Om undersökningen.....	4
INKOMSTER FRÅN FÖRÄLDRAR OCH BARN-/STUDIEBIDRAG	5
"Månadspeng".....	6
Inkomstfördelning.....	6
Genomsnittlig "månadspeng"	6
Köpkraftsförändring 1998 - 2003.....	8
Ett vanligt år	8
Möjlighet till extra pengar.....	9
Motprestation för att få "månadspeng"	10
Högre "månadspeng" för dem som hjälper till?	11
Arbetsuppgifter i hemmet för att få överenskommen "månadspeng"	11
Överenskommelse om hur pengarna skall användas	12
ARBETE	14
Ungdomarnas arbetsområden.....	15
Inkomster från arbete.....	17
Genomsnittlig arbetsinkomst	18
ANDRA INKOMSTER	20
SAMTLIGA INKOMSTER.....	22
UTGIFTER	23
Vad köper ungdomarna?.....	23
Hur mycket pengar lägger ungdomarna på det de köper?	26
SPARANDE OCH SPARMÅL	29
Sparbelopp	29
Sparmål.....	30
Sparat kapital.....	31
LÅN OCH SKULDER	33
Skyldig någon pengar?	33
Långgivare.....	34
Vad man lånar till.....	34
RÄCKER PENGARNA?	35
Om pengarna inte räcker?.....	35
För vilka räcker inte pengarna?	35
SAMMANFATTNING.....	36
BILAGA 1 FÖRDELNING INKOMSTSLAG FRÅN FÖRÄLDRARNA.....	40
BILAGA 2 TONÅRSENKÄT 2003.....	41

BAKGRUND

Om undersökningen

Hur ser högstadie- och gymnasieungdomars ekonomi ut? För att få ungdomarnas egna versioner har vi vänt oss till dem via skolan. Utifrån ett slumpmässigt urval gjort av SCB tillfrågade Institutet för Privatekonomi rektorerna för 100 högstadie- och gymnasieskolor i Sverige om de ville låta sina elever delta i en enkätundersökning. Till de skolor som lämnade positiva svar översändes så enkätformulär att besvaras under april-maj månad 2003.

Totalt samlades 3 058 enkäter in varav 34 stycken oseriösa sorterades bort.

Det bearbetade materialet baseras på följande ålders-, köns- och geografiska fördelning:

Tabell 1
Fördelningen flickor respektive pojkar i olika åldersgrupper

Ålder	-13	14	15	16	17	18	19-	Summa	Andel %
Flickor	184	331	319	245	214	180	111	1584	52
Pojkar	<u>167</u>	<u>341</u>	<u>341</u>	<u>192</u>	<u>177</u>	<u>136</u>	<u>86</u>	<u>1440</u>	<u>48</u>
Alla	351	672	660	437	391	316	197	3024	100

I åldersgruppen -13 år ingår 18 tolvåringar varav åtta är flickor. I åldersgruppen 19 år - ingår en 20-årig pojke.

Över hälften (52 procent) av svaren är från ungdomar i Götaland.

Tabell 2
Svarens fördelning inom Sverige

Ålder	-13	14	15	16	17	18	19-	Summa	Andel %
Götaland	73	240	253	262	327	254	173	1582	52
Svealand	158	255	226	89	56	62	23	869	29
Norrland	<u>120</u>	<u>177</u>	<u>181</u>	<u>86</u>	<u>8</u>		<u>1</u>	<u>573</u>	19
Alla	351	672	660	437	391	316	197	3024	100

INKOMSTER FRÅN FÖRÄLDRAR OCH BARN-/STUDIEBIDRAG

Majoriteten av ungdomarna, 85 procent, får pengar regelbundet i form av månadspeng, barn-/studiebidrag eller en kombination av båda inkomstslagen. Jämför vi med tidigare undersökningar har denna andel totalt minskat med drygt fem procentenheter. Störst är skillnaden i de yngre åldersgrupperna. I gengäld har andelen ungdomar som får pengar bara vid behov ökat i motsvarande utsträckning.

Andelen ungdomar som får pengar regelbundet är tämligen oförändrad bland 18- och 19-åringarna, 97 procent. Det kan sannolikt förklaras av att de får studiebidraget sänt direkt till dem själva.

Alternativet "inga pengar alls" har angivits av 25 ungdomar. Samtliga pojkar.

Att det blir vanligare att ungdomar bara får pengar vid behov tycks vara en ny trend. Liknande resultat framkom nämligen i vår senaste undersökning rörande de yngre barnens pengar. Där hade också andelen barn som får pengar regelbundet genomgående minskat jämfört med tidigare undersökningar.

Tabell 3

Andel ungdomar som får pengar regelbundet, pengar bara när de behöver respektive inga pengar alls. Procent.

Ålder	-13	14	15	16	17	18	19-	Alla
Regelbundet	75	78	82	87	91	97	97	85
Bara vid behov	23	21	17	13	8	2	2	14
Inga pengar alls	1	1	1	0	1	1	1	1
Summa	100	100	100	100	100	100	100	100
(Antal)	(351)	(672)	(660)	(437)	(391)	(316)	(197)	(3024)

Upp till 16 år är det vanligast med månadspeng. Av alla som enbart får månadspeng är 89 procent under 16 år. På motsvarande sätt är 70 procent av dem som enbart får barn-/studiebidrag 16 år eller äldre. Det är alltså vid 16 år som många ungdomar själva börjar få disponera sitt barn-/studiebidrag.

Närmare var fjärde tonåring har inte bara månadspeng eller barn-/studiebidrag utan kombinationer av de olika inkomstslagen. Vanligast är detta bland 17- och 18-åringar där ca 30 procent har någon form av inkomstkombination. (Se bilaga 1)

Tabell 4

Fördelning efter olika "inkomstslag". Procent. (Alla ungdomar).

Typ av inkomst från föräldrar eller barn-/studiebidrag	Andel %
Enbart månadspeng	27
Enbart barn-/studiebidrag	36
Enbart pengar vid behov	14
Månadspeng och barn-/studiebidrag	9
Månadspeng och pengar vid behov	7
Barn-/studiebidrag och pengar vid behov	6
Månadspeng, barn-/studiebidrag och vid behov	1
Inga pengar alls	1
Summa	100

"Månadspeng"

Inkomstfördelning

Inkomsterna stiger med åldern. Spridningen i "månadspeng"* är störst för 14- och 15-åringar, medan den för övriga grupper är mer koncentrerad inom vissa beloppsgränser. Av de som är 13 år har 54 procent 400-600 kronor. Från 16 år och uppåt har de flesta mellan 800 och 1 000 kronor. Nästan var sjunde 18-och 19-åring får 1 200 kronor eller mer per månad av sina föräldrar tillsammans med barn-/studiebidrag.

Tabell 5

Barn-/studiebidrag och/eller månadspeng från föräldrarna. Procentuell fördelning inom olika "inkomstintervall". (Alla ungdomar som får pengar regelbundet)

Ålder	-13	14	15	16	17	18	19-
Kronor							
1 - 199	3	7	10	9	9	2	1
200 - 399	17	13	6	2	0	1	1
400 - 599	54	39	27	13	2	0	1
600 - 799	16	23	26	16	4	2	1
800 - 999	7	13	24	46	69	74	81
1000 - 1199	2	3	4	5	8	6	1
1200 -	2	1	4	8	8	15	15
Summa	100	100	100	100	100	100	100
(Antal)	(258)	(521)	(528)	(372)	(353)	(305)	(192)

Genomsnittlig "månadspeng"

Den genomsnittliga "månadspengen" ökar med stigande ålder. Liksom i den förra undersökningen sker den största förändringen mellan 15 och 16 år, vilket givetvis förklaras av att det vid 16 års ålder blir fler som själva får disponera hela barn-/studiebidraget. Men nästan lika stor förändring sker mellan 16 och 17 år då de kommer upp i ett genomsnitt som motsvarar studiebidraget.

*) Med "månadspeng" menas i fortsättningen regelbunden månadspeng och/eller barn-/studiebidrag.

Tabell 6

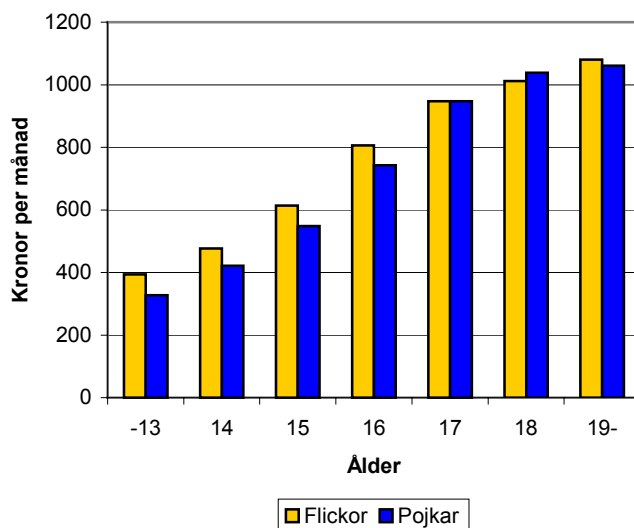
Genomsnittlig "månadspeng" i form av barn-/studiebidrag och/eller månadspeng från föräldrarna. (Alla ungdomar som får pengar regelbundet)

Ålder	-13	14	15	16	17	18	19-
Kronor	360	450	580	780	950	1020	1070
(Antal)	(258)	(521)	(528)	(372)	(353)	(305)	(192)

I samtliga åldersgrupper, med undantag för 17- och 18-åringar, får flickorna något mer än pojkarna. Skillnaderna rör sig om ca 60-70 kronor per månad upp till och med 16 år. För 17-åringarna noteras ingen skillnad alls medan 18-åriga pojkar får ca 30 kronor mer än jämnåriga flickor. Bland de äldsta är skillnaden ca 20 kronor per månad till flickornas fördel.

Diagram 1

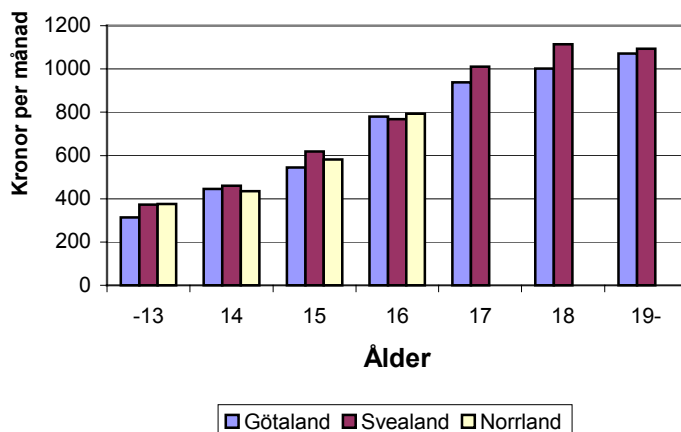
Genomsnittlig "månadspeng" för flickor respektive pojkar.

Någon entydig bild när det gäller inkomstskillnader i landet kan inte konstateras. Men där det finns en skillnad är det oftast till fördel för dem i Svealand. Största skillnaden kan noteras för 18-åringar i Svealand som i genomsnitt får ca 110 kronor mer per månad än dem som bor i Götaland. 13-, 15- och 17-åringar i Svealand får 60 à 70 kronor mer än Götalandsbarnen. I de återstående åldersgrupperna noteras skillnader på 20 kronor per månad. 16-åringarna har högst "månadspeng" i Norrland, ca 15 kronor mer än i Götaland och 25 kronor mer än i Svealand. I åldersgrupperna 17 år och uppåt är antalsunderlaget för Norrland så litet att några genomsnittssiffror inte redovisas.

Diagram 2.

Genomsnittlig "månadspeng" för ungdomar i Götaland, Svealand respektive Norrland.

Köpkraftsförändring 1998 - 2003

Denna gång uppvisar köpkraftsutvecklingen mindre variationer mellan de olika åldersgrupperna än vid förra mätningen. De allra yngsta har med hänsyn till inflationen inte fått någon förbättring alls medan 15- och 16-åringarna har fått ett plus på 40 kronor per månad.

De äldre ungdomarna har fått förbättringar på mellan 70 och 100 kronor per månad. Under perioden har dock studiebidraget ökat med ca 140 kronor per månad i fast penningvärde. Att köpkraftsförbättringen är mindre än det kan förklaras av att ungdomarna 1998 fick mer pengar än dåvarande studiebidrag.

Tabell 7.

"Månadspengens" förändring. (2003 års penningvärde)

Ålder	-13	14	15	16	17	18	19-
1993-1998	100	30	10	-60	60	100	
1998-2003	0	0	40	40	90	70	100

Ett vanligt år

Ungefär hälften av alla ungdomar får lika mycket pengar varje månad. Allra vanligast är detta i de yngre åldersgrupperna, upp till 15 år. Från 16 år minskar denna andel. Troligtvis beroende på att barn-/studiebidraget bara betalas ut under tio månader. Det är också de yngre ungdomarna som i viss utsträckning får mer pengar på sommaren. Det blir vanligare ju äldre ungdomarna är att de får mindre pengar på sommaren eller inga pengar alls. Hela 40 procent av 18-åringarna får inga pengar alls. Sannolikt får dessa ungdomar klara sig med pengar från sommararbeten.

Tabell 8

Barn-/studiebidrag och månadspeng under ett år. Procent.
(Alla ungdomar med barn-/studiebidrag och/eller månadspeng)

Ålder	-13	14	15	16	17	18	19-
Lika mycket varje månad	61	63	61	43	27	24	10
Mer pengar under sommaren	21	21	18	15	12	5	4
Olika mycket - det kan variera	10	10	11	11	5	4	8
Beror på om ngt speciellt skall köpas	6	2	4	5	6	6	0
Mindre pengar på sommaren	1	3	4	6	16	21	19
Inga pengar på sommaren	0	0	1	18	33	40	58
Annat	<u>2</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Summa	100	100	100	100	100	100	100
Antal	(132)	(276)	(307)	(169)	(147)	(82)	(72)

Möjlighet till extra pengar

Var tredje tonåring får nästan alltid mer pengar än den fastställda "månadspengen". Fyra av tio uppger att de får mer pengar ibland. Var femte får mer om de hjälper till medan var tionde uppger att de inte kan få mer pengar.

Att få mer pengar mot att hjälpa till blir mindre vanligt med stigande ålder. Kanske blir det med tiden mer naturligt att delta i t ex hushållsarbetet.

De som saknar möjlighet att få mer pengar återfinns huvudsakligen bland 19-åringarna.

Tabell 9

Möjlighet till extra pengar. Procent. (Alla ungdomar som har barn-/studiebidrag och/eller månadspeng)

Ålder	-13	14	15	16	17	18	-19
Får nästan alltid mer pengar	27	38	24	35	36	31	27
Får mer ibland	38	33	48	37	40	44	42
Får mer mot att hjälpa till	30	20	21	19	17	15	14
Kan inte få mer pengar	5	9	7	9	7	9	17
Summa	100	100	100	100	100	100	100
Antal	(285)	(380)	(658)	(412)	(384)	(308)	(195)

De som "nästan alltid får mer" pengar får totalt mer pengar än den som bara kan "få mer ibland". De får mellan 320 och 540 kronor mer per månad utöver den regelbundna "månadsinkomsten". Det är 14-åringarna som får minst och 18-åringarna som får mest.

De som bara "får mer pengar ibland" får mellan 170 och 280 kronor extra per månad. Här är det 13-åringarna som får minst och 18-åringarna som får mest.

Vilka arbetsuppgifter får ungdomarna betalt för? Över hälften av flickorna och drygt en tredjedel av pojkarna utför olika typer hushållsgöromål. Pojkarna hjälper i större utsträckning än flickorna till med trädgårdsarbete medan flickorna å sin sida i större utsträckning passar syskon.

Tabell 10.

Uppgifter att hjälpa till med för att få mer pengar. Procent. (Alla ungdomar med barn-/studiebidrag och/eller månadspeng)

Arbetsuppgift	Flickor	Pojkar
Allmänt hushållsarbete	57	35
Passa syskon	11	5
Trädgårdsarbete	16	38
Tvätta bilen	4	5
Annat	12	18
Summa	100	100
(Antal)	(260)	(283)

Några exempel på arbetsuppgifter och ersättning:

Klippa gräset	50 - 150 kr/gång
Rensa ogräs	3 kr/meter
Tvätta, stryka och vika tvätt	30 - 100 kr/gång
Sitta barnvakt	15 kr/timme
Beskära äppelträd	500 kr/kvartal

Motprestation för att få "månadspeng"

Ca 40 procent av ungdomarna har i förhandlingen med föräldrarna om "månadspengens" storlek åtagit sig att utföra vissa sysslor i hemmet för att få den "månadspeng" de kommit överens om.

Denna typ av överenskommelse är vanligast bland ungdomar under 16 år. Därefter blir det mindre vanligt med stigande ålder. Med undantag för åldersgrupperna 13 och 15 år är andelen med överenskommelse något högre bland pojkarna än bland flickorna. Största skillnaden mellan flickor och pojkar kan noteras för 19-åringarna där 43 procent av pojkarna mot endast 24 procent av flickorna uppger att de måste hjälpa till för att få den "månadspeng" de har.

Jämfört med förra undersökningen har andelen som måste hjälpa till hemma minskat i åldersgrupperna 16 år och uppåt. Detta gäller dock inte för de 19-åriga pojkarna där andelen istället ökat betydligt.

Sju procent av flickorna och fem procent av pojkarna har angivit att de hjälper till ändå utan att få mer pengar.

Tabell 11

Andel ungdomar som måste hjälpa till hemma för att få sin "månadspeng". Procent. (Flickor respektive pojkar som har barn-/studiebidrag och/eller månadspeng)

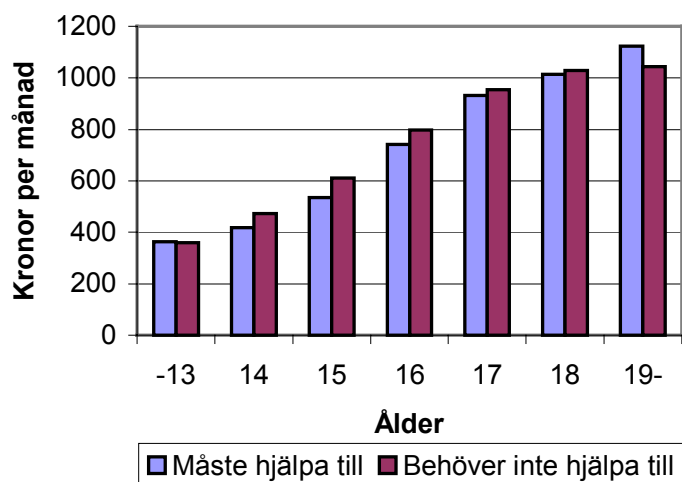
Ålder	-13	14	15	16	17	18	19-
Flickor	52	43	45	30	30	26	24
(Antal)	(134)	(257)	(249)	(214)	(184)	(169)	(100)
Pojkar	46	49	45	37	31	28	43
(Antal)	(120)	(250)	(260)	(153)	(159)	(125)	(79)

Högre "månadspeng" för dem som hjälper till?

Liksom vid de två tidigare undersökningarna visar det sig att det inte lönar sig särskilt väl att lova hjälpa till. De som inte hjälper till får nämligen nästan genomgående högre "månadspeng" än de som lovat vara hjälpsamma. 14, 15 och 16-åringar får mellan 55-75 kronor mer per månad. Ett undantag kan noteras och det är i åldersgruppen 19 år och äldre där de som hjälper till får i genomsnitt ca 80 kronor mer per månad jämfört med dem som inte behöver göra det men här är antalsunderlaget dock mycket litet.

Diagram 3

Genomsnittlig "månadspeng" för ungdomar som måste hjälpa till respektive de som inte behöver hjälpa till. Procent. (Alla ungdomar som får barn-/studiebidrag och/eller månadspeng.)

Arbetsuppgifter i hemmet för att få överenskommen "månadspeng"

Det är i mycket stor utsträckning allmänt hushållsarbete som ungdomarna måste hjälpa till med, flickorna i större utsträckning än pojkarna, 69 respektive 58 procent. Därefter kommer alternativet att städa det egna rummet som är lika vanligt bland båda könen, tolv procent.

Tabell 12

Så hjälper ungdomarna till hemma för att få sin "månadspeng". Procent. (De som har överenskommelse)

Arbetsuppgifter	Flickor	Pojkar
Allmänt hushållsarbete	69	58
Gå ut med hunden	3	3
Hjälpa till på gården	0	4
Hjälper bara till ibland	2	3
Hjälper till ändå	7	5
Matlagning	3	2
Passa syskon	3	1
Städa egna rummet	12	12
Trädgårdsarbete	1	7
Annat	1	3
Summa	100	100
(Antal)	(474)	(454)

Överenskommelse om hur pengarna skall användas

En stor majoritet av ungdomarna, drygt 80 procent av flickorna och drygt 70 procent av pojkarna, har kommit överens med sina föräldrar om hur "månadspengen" skall användas. Med undantag för 18-åringarna är det vanligare att det är flickor som har träffat en överenskommelse om hur pengarna skall användas. Störst är skillnaderna i de yngre åldersgrupperna. Dessa resultat överensstämmer i stort sett med vår förra undersökning. Ansvaret för att klara fler utgifter ökar med åldern.

Tabell 13

Andel ungdomar som har en överenskommelse med sin föräldrar om vad "månadspengen" skall räcka till. Procent.

Ålder	-13	14	15	16	17	18	19-
Flickor	79	80	82	85	89	83	84
(Antal)	(131)	(255)	(254)	(213)	(190)	(172)	(105)
Pojkar	63	68	70	79	81	84	79
(Antal)	(115)	(244)	(261)	(154)	(162)	(126)	(81)

Vi kan således konstatera att medan pojkarna kommer överens med sina föräldrar om att hjälpa till med vissa uppgifter träffar flickorna i stället överenskommelser om hur pengarna skall användas.

Tabell 14

Inköp som ungdomarnas "månadspeng" måste räcka till. Procent.

Andel bland dem som har en överenskommelse med sina föräldrar samt har barn-/studiebidrag och/eller månadspeng.

Ålder	-13	14	15	16	17	18	19-
Alla kläder	7	16	23	28	34	40	52
Vissa kläder	54	54	52	60	62	55	43
Bensin	7	8	23	13	6	19	28
Buskort	6	11	13	12	15	12	19
Djurtillbehör	14	12	8	7	5	6	6
Hygienartiklar	9	13	19	22	24	27	39
Internet	1	5	4	4	5	4	7
Kontantkort till mobiltelefon	51	62	65	66	67	67	64
Mobilabonnemang	8	8	8	6	10	11	18
Mobilsamtal	23	16	22	21	17	24	22
Presenter	39	52	50	61	63	63	67
Årskort till idrottsaktiviteter	3	7	8	11	17	21	25
Annat*)	51	40	42	35	40	38	59
Godis**)	14	10	10	5	2	1	0
Nöjen**)	6	7	8	10	13	8	11
(Antal)	(177)	(370)	(392)	(304)	(301)	(248)	(152)

*) Innehåller t ex linser, smink, mat/mellanmål, sprit/tobak/snus, Cd-skivor.

***) Har uppgivits av ungdomarna i frågeblankettens alternativ "Annat"

Vanligast förekommande är det att ungdomarnas "månadspeng" skall räcka till vissa kläder, kontantkort till mobiltelefonen och presenter. Mobiltelefoner med tillbehör är en ny utgiftspost för ungdomarna. Det är dock tveksamt om höjningen av "månadspengen" är tillräcklig för att klara denna nya utgift utöver vanliga prisökningar. Andelen som ska köpa vissa kläder själva minskar något bland de allra äldsta för att i stället ingå bland dem som ska köpa alla kläder själva. Från 17 år och uppåt ska 95 procent av ungdomarna köpa kläder mer eller mindre. Ungdomarna har utökat konsumtionsansvar men inte så mycket högre inkomster.

Alternativet "nöjen" fanns inte angivet på blanketten denna gång. De som inte själva angivit detta ingår troligtvis opreciserat i alternativet "annat".

Liksom vad vår förra undersökning visade får ungdomar som köper alla kläder själva högre "månadspeng" än dem som inte behöver göra det upp till 16 år. Därefter är "månadspengen" i stort sett lika stor eller till och med något lägre för dem som måste köpa alla kläder själva.

ARBETE

Frågorna om och när ungdomarna kommer att arbeta i år ställdes under våren vilket gör att svaren i många fall baseras på antaganden.

65 procent av flickorna och 70 procent av pojkarna svarade att de kommer att arbeta i år. Det blir vanligare med stigande ålder. Upp t o m 16 år är det dock fler pojkar än flickor som räknar med att arbeta. I de äldre grupperna är tvärtom andelen flickor större.

Upp t o m 16 år är flickorna mer pessimistiska än pojkarna om möjligheten att få ett arbete. Denna oro minskar betydligt med stigande ålder.

Jämfört med förra undersökningen är det bara 13-åringarna som är mer pessimistiska idag om möjligheten att få ett arbete. I alla övriga grupper har pessimismen minskat.

Tabell 15

Flickors förvärvsfrekvens. Procent

Ålder	-13	14	15	16	17	18	19-
Kommer att arbeta i år	38	45	58	73	84	92	91
Tror inte att det går att få arbete	20	22	18	17	10	6	5
Skall inte arbeta av annan anledning	<u>42</u>	<u>33</u>	<u>24</u>	<u>10</u>	<u>6</u>	<u>2</u>	<u>4</u>
Summa	100	100	100	100	100	100	100
(Antal)	(168)	(313)	(307)	(241)	(210)	(180)	(111)

Tabell 16

Pojkarnas förvärvsfrekvens. Procent

Ålder	-13	14	15	16	17	18	19-
Kommer att arbeta i år	54	56	74	79	81	82	84
Tror inte att det går att få arbete	16	21	16	11	10	13	8
Skall inte arbeta av annan anledning	<u>29</u>	<u>23</u>	<u>10</u>	<u>10</u>	<u>9</u>	<u>5</u>	<u>7</u>
Summa	100	100	100	100	100	100	100
(Antal)	(160)	(324)	(330)	(188)	(176)	(136)	(83)

Över hälften av alla ungdomar arbetar bara under sommarlovet men nästan var tredje arbetar vid flera olika tillfällen under året. Fr o m 18 år är det mycket vanligt att ungdomarna arbetar regelbundet, ca 20 procent bland 18-åringarna och 30 procent bland 19-åringarna. För dessa åldersgrupper minskar samtidigt andelarna som bara arbetar under sommarlovet.

Att regelbundet arbete anges så ofta bland de äldre kan förklaras av att de som går yrkeslinjer säkert räknar med att börja förvärvsarbeta när de lämnar skolan.

Tabell 17

Tillfällen då ungdomarna brukar arbeta. Procent. (Alla ungdomar som räknar med att arbeta.)

Ålder	-13	14	15	16	17	18	19-
Regelbundet	3	6	4	6	9	19	30
Enbart under jullovet	0	0	0	0	0	0	1
Vissa helger	17	5	3	4	1	4	2
Enbart under sommarlovet	50	59	64	61	50	33	31
Under andra lov	2	2	1	2	1	1	1
Vissa andra tillfällen*)	7	5	5	1	1	0	0
Vid flera tillfällen (olika kombinationer)	<u>23</u>	<u>24</u>	<u>23</u>	<u>25</u>	<u>37</u>	<u>42</u>	<u>36</u>
Summa	100	100	100	100	100	100	100
(Antal)	(151)	(321)	(420)	(325)	(320)	(278)	(171)

*) Exempel: Vid behov (72 st), efter skolan (38 st) och kvällar (24 st)

Ungdomarnas arbetsområden

80 procent av flickorna och 70 procent av pojkarna som svarat att de kommer att arbeta i år har besvarat frågan om vad de tror att de kommer att arbeta med. Var tionde tonåring har svarat att de inte vet. Nästan lika vanligt är det att de beskrivit arbetsuppgifter som inte går att klassificera eller som är så udda att de inte kan bilda en egen kategori.

Totalt sett är det affär, restaurant/hotell och lokalvård/städarbete som dominerar bland flickorna. På motsvarande sätt är det trädgårdsarbete, jord- och skogsbruk samt affär som dominerar bland pojkarna.

Bland 13-åriga flickor är de vanligaste arbetsuppgifterna som preciserats trädgårdsarbete och barnpassning, 18 respektive 14 procent. Bland pojkar i samma ålder har 30 procent svarat trädgårdsarbete. Dessa arbetsuppgifter blir sedan mindre vanlig med stigande ålder. Å andra sidan ökar andelarna som arbetar inom affär och restaurant/hotell med stigande ålder.

Tabell 18

Flickornas arbetsuppgifter. Procentuell fördelning inom olika arbetsområden.

Ålder	-13	14	15	16	17	18	19-
Affär	6	9	6	10	19	26	29
Bank, post	4	0	0	1	3	2	2
Byggn. måleri, elektriker	2	2	0	1	0	1	0
Café, kiosk	10	4	4	2	5	8	0
Dagis, barnpassning	14	6	7	7	3	2	1
Försäljning	2	4	3	3	2	1	2
Idrott, tränare mm	2	2	8	2	3	3	1
Industri	0	0	0	1	1	4	2
Jord- och skogsbruk	6	6	2	2	1	0	0
Kommunjobb	2	1	3	6	4	1	4
Kontor	0	1	5	0	7	3	7
Lagerarbete	4	1	1	2	1	4	1
Lokalvård, städarbete	8	10	14	14	12	8	6
Reklam-/Tidningsutdelning	2	5	1	2	1	1	1
Restaurant, hotell	4	7	11	18	14	14	13
Sjukvård, äldreomsorg	0	1	4	2	7	11	21
Trädgårdsarbete	18	12	6	6	1	2	1
Vaktmästare	2	2	1	1	1	1	1
Verkstad	0	1	1	1	3	1	0
Annat	10	13	10	8	7	3	1
Vet ej	4	14	13	9	8	6	4
Summa	100	100	100	100	100	100	100
(Antal)	(50)	(108)	(140)	(143)	(147)	(140)	(82)

Tabell 19

Pojkarnas arbetsuppgifter. Procentuell fördelning inom olika arbetsområden.

Ålder	-13	14	15	16	17	18	19-
Affär	6	6	4	5	14	22	15
Bank, post	0	1	2	3	1	2	0
Byggn. måleri, elektriker	4	5	9	5	5	5	5
Café, kiosk	2	2	0	0	0	1	0
Dagis, barnpassning	0	1	1	1	1	0	2
Försäljning	10	3	1	9	5	0	2
Idrott, tränare mm	2	3	7	5	3	9	5
Industri	4	0	1	4	4	5	5
Jord- och skogsbruk	8	18	11	8	4	2	2
Kommunjobb	0	0	1	2	5	0	0
Kontor	4	1	1	2	4	2	4
Lagerarbete	0	3	3	8	6	14	5
Lokalvård, städarbete	6	3	5	4	3	2	7
Reklam-/Tidningsutdelning	4	3	1	4	0	0	0
Restaurant, hotell	0	3	2	6	8	9	16
Sjukvård, äldreomsorg	0	1	1	0	3	2	2
Trädgårdsarbete	30	19	20	9	10	4	4
Vaktmästare	0	1	4	1	2	4	2
Verkstad	6	3	4	1	3	5	4
Annat	6	15	11	7	9	10	18
Vet ej	8	13	10	18	12	1	2
Summa	100	100	100	100	100	100	100
(Antal)	(50)	(117)	(167)	(103)	(108)	(81)	(55)

Inkomster från arbete

Närmare hälften av alla ungdomar som arbetar tjänar mindre än 8 000 kronor i år. En stor majoritet av de yngsta, 13 och 14 år, räknar med att tjäna upp till 4 000 kronor, drygt 80 respektive 70 procent. Därefter ökar spridningen och inkomsterna förskjuts uppåt med stigande ålder. Över hälften av 17-åringarna räknar med att tjäna 12 000 kronor eller mer. 18-åringarna å sin sida klättrar ytterligare uppåt och 50 procent av dem räknar med att få ihop 22 000 kronor eller mer i år. Ännu högre inkomster räknar 19-åringarna med. En mycket stor andel, 58 procent, räknar med att tjäna så mycket som 30 000 kronor eller mer. De höga inkomsterna bland de allra äldsta förklaras av att det finns ungdomar i avgångsklasser som säkert räknar med att påbörja ett fast förvärvsarbete efter treminens slut.

Tabell 20

Beräknad inkomst av arbete år 2003. Procentuell fördelning inom olika inkomstintervall. Alla ungdomar som angivit arbetsuppgift och inkomst.

Ålder	-13	14	15	16	17	18	19-
1 - 1999	58	37	21	8	3	2	2
2000 - 3999	23	33	25	16	9	1	0
4000 - 5999	10	9	16	19	8	3	2
6000 - 7999	5	6	11	16	11	1	2
8000 - 9999	1	5	4	11	7	3	3
10000 - 11999	1	2	10	14	12	9	5
12000 - 13999	2	3	4	3	9	7	3
14000 - 15999	0	2	3	4	11	7	3
16000 - 17999	0	1	1	1	6	4	4
18000 - 19999	0	0	0	1	3	1	1
20000 - 21999	0	0	3	1	6	12	10
22000 - 23999	0	0	0	0	0	2	1
24000 - 25999	0	1	0	2	4	10	8
26000 - 27999	0	0	0	0	2	2	2
28000 - 29999	0	0	1	0	1	0	0
30000 - 49999	0	0	0	3	5	21	22
50000 -	0	1	0	0	4	15	36
Summa	100	100	100	100	100	100	100
(Antal)	(83)	(169)	(254)	(204)	(235)	(192)	(120)

Genomsnittlig arbetsinkomst

Genomsnittsinkomsten stiger med åldern. Upp till 16 år beräknas inkomsten öka med ca 1 500 à 2 200 kronor per åldersgrupp. Mellan 16 och 17 år uppgår ökningen till ca 6 600 kronor. Därefter sker än kraftigare höjningar med en nära fördubbling mellan 17 och 18 år. 19-åringarnas inkomstförväntningar ligger ytterligare runt 13 000 kronor högre jämfört med 18-åringarnas inkomster.

Tabell 21

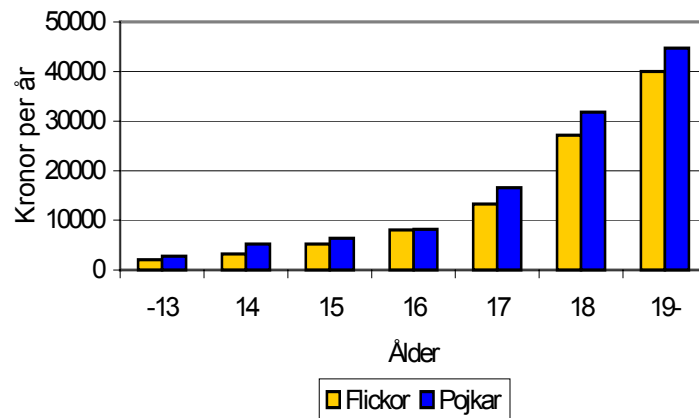
Genomsnittlig förväntad inkomst av arbete år 2003. Alla ungdomar som angivit arbetsuppgift och inkomst. Kronor brutto före skatt.

Ålder	-13	14	15	16	17	18	19-
Kronor	2360	4340	5860	8090	14710	29020	41860
(Antal)	(83)	(169)	(254)	(204)	(235)	(192)	(120)

Pojkarna räknar genomgående med att tjäna mer pengar än flickorna. Största skillnaden i kronor noteras i åldersgrupperna 18 och 19 år där pojkarna räknar med att tjäna ca 4 700 kronor, 17 à 12 procent mer än flickorna. Största skillnaden i procent finns bland 14-åringarna där pojkarna är betydligt mer optimistiska än flickorna. Deras förväntning överstiger flickornas med drygt 60 procent eller ca 2 000 kronor. Samtliga våra tidigare undersökningar har uppvisat samma bild där pojkarna genomgående tror sig komma att tjäna mer än flickorna.

Diagram 4

Genomsnittlig arbetsinkomst år 2003 för flickor respektive pojkar

Totalt 78 procent av ungdomarna har svarat att de arbetat förr. Andelen stiger med åldern från ca 60 procent bland de yngsta till ca 95 procent bland de äldsta.

Jämfört med genomsnittet för alla som angivit att de ska arbeta och få en inkomst är de förväntade genomsnittslönerna i åldersgrupperna 14 till och med 17 år något högre för dem som arbetat förr. I övriga åldrar syns ingen sådan skillnad.

ANDRA INKOMSTER

Ungdomarna kan ha andra inkomster. De kommer vanligtvis från släktingar. Därefter är det från presenter vid t ex födelsedagar, examen och liknande. Men räntor, aktieutdelningar och barnpensioner förekommer också. Liksom tidigare är andra inkomster vanligare i de yngre åldersgrupperna. Det är 88 procent som har besvarat frågan, och av dem som svarat har 70 procent svarat ja.

Tabell 22

Andel ungdomar som räknar med att få andra inkomster utöver barn-/studiebidrag, månadspeng och arbetsinkomster. Procent

Ålder	-13	14	15	16	17	18	19-
Flickor o pojkar (Antal)	80 (302)	75 (582)	69 (576)	69 (377)	65 (354)	68 (295)	66 (181)

Upp t o m 16 år får majoriteten av ungdomarna mindre än 2 000 kronor i andra inkomster. Därefter ökar spridningen med stigande ålder och är störst för 18- och 19-åringarna av vilka 16 à 17 procent räknar med att få 8 000 kronor eller mer.

Tabell 23

Andra inkomster år 2003 utöver barn-/studiebidrag, månadspeng och arbetsinkomster. Procentuell fördelning för alla ungdomar som angivit sådan inkomst.

Ålder	-13	14	15	16	17	18	19-
Kronor							
1 - 1999	78	69	64	57	43	27	25
2000 - 3999	16	21	21	28	38	37	34
4000 - 5999	4	7	9	8	10	16	20
6000 - 7999	1	0	2	2	4	4	3
8000 -	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>6</u>	<u>16</u>	<u>17</u>
Summa	100	100	100	100	100	100	100
Antal	(193)	(342)	(321)	(204)	(197)	(157)	(88)

Genomsnittsbeloppen varierar från ca 1 400 kronor för de yngsta till närmare 5 600 för de äldsta.

Tabell 24

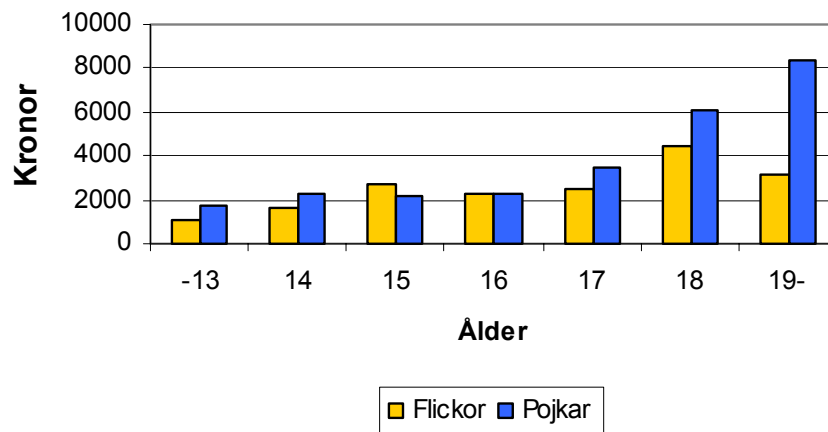
Genomsnittlig inkomst från "annat" utöver barn-/studiebidrag, månadspeng och andra inkomster. Alla ungdomar som angivit sådan inkomst. Kronor brutto år 2003 före eventuell skatt.

Ålder	-13	14	15	16	17	18	19-
Kronor	1410	1960	2440	2290	2990	5150	5610
Antal svar	(193)	(342)	(321)	(204)	(197)	(157)	(88)

Liksom i tidigare sammanhang kan vi konstatera att pojkarna vanligtvis räknar med högre inkomster än flickorna. Undantag noteras dock för åldersgrupperna 15- och 16 år där flickorna räknar med något mer eller lika mycket som pojkarna. Den mycket stora skillnaden bland 19-åringarna uppvisar samma bild som vid förra undersökningen.

Diagram 5

Andra inkomster år 2003 utöver barn-/studiebidrag, månadspeng och arbetsinkomster. Genomsnitt för flickor respektive pojkar.

SAMTLIGA INKOMSTER

Det är relativt stora summor pengar som ungdomarna räknar med att få under året. Som framkommit tidigare stiger inkomsterna med åldern. Läggs alla inkomster samman ökar skillnaden än mer med åldern, i kronor räknat. Skillnaden mellan 13- och 14-åringarnas genomsnittsinkomster är ca 2 000 kronor eller 37 procent. Därefter är ökningen runt 3 000 kronor per år upp till och med 16 år. Störst är skillnaden mellan 17 och 18 år, 12 600 kronor, ca 60 procent.

Tabell 25

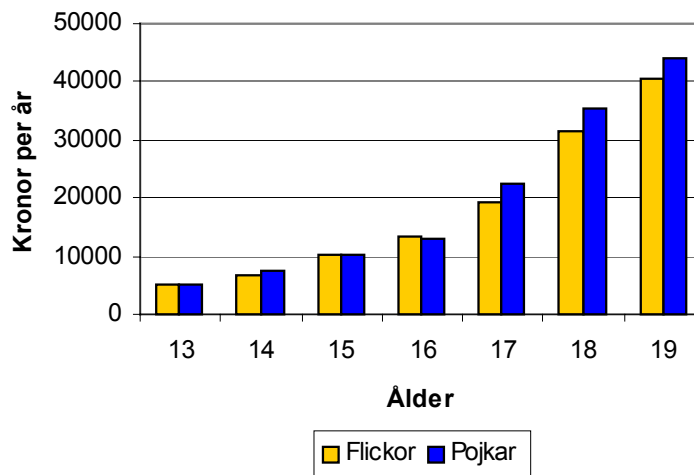
Genomsnittlig inkomst 2003 av samtliga inkomstslag (barn-/studiebidrag, månadspeng, arbete och andra inkomster). Alla ungdomar med minst någon av dessa inkomster.

Ålder	-13	14	15	16	17	18	19-
Kronor	5200	7100	10200	13100	20700	33300	42100
(Antal)	(308)	(607)	(605)	(403)	(378)	(312)	(195)

I samtliga åldersgrupper, med undantag för 16-åringar, räknar pojkarna med att få högre inkomster än flickorna. Upp till 16 år är skillnaderna inte så stora, från ett par hundra till närmare 600 kronor. 16-åriga flickor räknar i genomsnitt med att få närmare 300 mer än pojkarna i samma ålder. Från 17 år och uppåt är skillnaderna mellan flickor och pojkar betydligt större och pojkarna räknar med att få mellan 3 500 och drygt 4 100 kronor mer per år än flickorna.

Diagram 6

Alla inkomster 2003 i genomsnitt per år för flickor respektive pojkar

UTGIFTER

Vad köper ungdomarna?

Ungdomarnas konsumtionsmönster genomgår inte några större förändringar över tiden. Liksom alla våra tidigare undersökningar visat är det godis, glass och frukt som är det vanligaste som ungdomar köper. Därefter följer kläder och skor för flickorna och korv, hamburgare, pizza för pojkarna. På tredje plats kommer för båda könen bio, teater, video och konsert. Mobiltelefonen som inte funnits med i tidigare undersökningar kommer på fjärde plats. Datorutrustning och spel som köps av drygt var fjärde pojke förekommer i stort sett inte alls bland flickornas inköp.

Givetvis varierar konsumtionsmönstret mellan de olika åldersgrupperna. Med stigande ålder lägger ungdomarna pengar på allt fler saker. Speciellt gäller detta mobiltelefonen som samtidigt är vanligare bland flickor än bland pojkar. Medan 45 procent av de 13-åriga flickorna har utgifter för mobiltelefon är motsvarande andel bland pojkarna bara en knapp tredjedel. Vid 18 år och däröver är det 80 procent av flickorna och 68 procent av pojkarna som har utgifter för sin mobiltelefon.

Bensin köps av en stor andel 15-åriga pojkar, 39 procent. Denna andel minskar sedan upp till 19 år, men där uppgår den till över hälften. Bensin köps även av flickorna men då inte förrän vid 18 år och uppåt där andelarna uppgår till 20 respektive 31 procent.

För såväl flickor som pojkar blir utgifter för disco vanligare fr o m 17 års ålder.

Kläder och skor är genomgående vanliga inköp bland flickorna oavsett ålder men blir ännu vanligare för såväl flickor som pojkar fr o m 16 års ålder. Av pojkarna som har överenskommelse att köpa alla kläder själva är det bara 74 procent som gör det.

Andelen pojkar som konsumerar korv, hamburgare och pizza ökar betydligt fr o m 17 års ålder.

Att använda en del av pengarna på restaurant/café börjar bli vanligt fr o m 17 års ålder. Dock kan vi konstatera att detta främst förekommer bland flickorna vars andelar ligger på betydligt högre nivåer än pojkarnas.

Tobaksinköpen börjar dyka upp fr o m 15 års ålder där nästan nio procent av flickorna och 17 procent av pojkarna angivit utgifter. Ser vi på de äldre flickorna, använder cirka var femte i åldern 16 till 18 år och var fjärde 19 år eller äldre en del av pengarna till tobak. Andelarna bland pojkarna är något högre, ca var femte i åldern 15 till 16 år och drygt var tredje bland de äldre.

Det är många ungdomar som använder sina pengar till inköp av öl. Även här är dock andelarna högre bland pojkar än bland flickor. För pojkarna ökar andelarna från ca var femte 15-åring till över 80 procent bland de äldsta. Motsvarande nivåer för flickorna är drygt var tionde till närmare 40 procent.

Tabell 26

Flickornas konsumtionsmönster. Procent

Ålder	-13	14	15	16	17	18	19-
Bensin	4	2	10	8	4	20	31
Buskort	5	13	15	13	15	15	23
Bio, teater, video, konsert	57	50	59	66	77	69	72
Böcker, tidningar	34	36	36	37	36	35	40
Datorutrustning, spel mm	1	2	2	1	1	1	-
Disco	34	32	25	36	54	56	67
Godis, glass, frukt	92	89	93	82	93	84	84
Hygien, smink	47	49	58	65	77	73	76
Kläder, skor	53	60	68	78	91	96	95
Korv, hamburgare, pizza	34	34	52	53	60	55	65
Linsor	-	..	4	3	3	3	7
Medlemsavgifter	3	5	2	5	6	9	8
Mobiltelefon	45	53	59	62	74	80	81
Papper, skrivmateriel	4	8	6	6	4	8	2
Presenter	37	39	41	43	54	48	38
Restaurant/café	21	21	35	42	60	69	70
Semesterresa	8	4	4	7	9	9	24
Skivor	20	34	27	25	23	28	19
Sport, idrott	4	6	8	11	8	11	14
Taxi	-	1	..	2	5	13	7
Tobak	3	3	9	19	22	20	25
Öl	4	4	13	23	34	39	34
Övrigt	12	9	8	8	9	10	6
(Antal)	(158)	(301)	(281)	(226)	(194)	(162)	(97)

Tabell 27

Pojkarnas konsumtionsmönster. Procent

Ålder	-13	14	15	16	17	18	19-
Bensin	12	15	39	28	10	31	52
Buskort	3	3	7	5	8	10	15
Bio, teater, video, konsert	41	38	47	55	60	66	73
Böcker, tidningar	20	22	20	20	26	26	23
Datorutrustning, spel mm	33	33	25	28	20	15	11
Disco	16	13	15	20	40	58	61
Godis, glass, frukt	82	83	81	76	80	76	72
Hygien, smink	8	7	10	13	21	20	31
Kläder, skor	21	24	36	53	61	71	75
Korv, hamburgare, pizza	41	50	57	67	84	85	83
Linser	1	..	1	1	1	-	-
Medlemsavgifter	4	7	7	5	9	8	13
Mobiltelefon	31	33	47	51	54	68	68
Papper, skrivmateriel	1	2	2	2	5	4	6
Presenter	19	21	19	16	24	19	28
Restaurant/café	6	11	17	22	33	37	32
Semesterresa	5	5	9	5	11	8	11
Skivor	25	22	27	27	23	26	34
Sport, idrott	19	18	19	18	27	20	20
Taxi	2	1	1	3	6	6	8
Tobak	4	8	17	20	31	38	35
Öl	2	6	21	32	54	64	82
Övrigt	7	8	7	6	8	4	8
(Antal)	(145)	(299)	(305)	(166)	(158)	(113)	(71)

Hur mycket pengar lägger ungdomarna på det de köper?

Ungdomarna uppmanades ange hur mycket, av sina egna pengar, de i genomsnitt lägger ut på de olika varorna en vanlig månad. Av svaren framgår att de ibland haft svårt att uppskatta ett genomsnittligt belopp och därför kanske angivit vad de betalade senast. Detta gäller framför allt sådana varor som inte konsumeras kontinuerligt, t ex semesterresor.

De framräknade genomsnitten ger dock en hygglig bild av vart ungdomarnas pengar tar vägen. Beloppen omfattar endast de ungdomar som angivit ett krontalsbelopp för de olika varorna.

Flickorna använder relativt stora summor till kläder och skor. Därefter kommer semesterresor samt sport och idrott. Man kan också notera att de flickor som röker lägger förbluffande stora belopp på tobak. Mellan 16 och 17 år ökar utgifterna betydligt för vissa varor, t ex kläder och skor, godis, glass och frukt, mobiltelefon samt för restaurant/café.

Även pojkarna lägger mycket pengar på kläder och skor, - till och med mer än flickor- i stort sett i alla åldrar. Men de lägger också stora summor på sport och idrott samt semesterresor. Man kan konstatera att betydligt fler flickor än pojkar köper alla kläder eller vissa kläder själva. Dock kan man konstatera att de pojkar som köper kläder spenderar mer pengar än flickorna på sina garderober. Därutöver kan nämnas att en del pojkar lägger relativt stora belopp på datorutrustning och spel. I vissa åldersgrupper lägger flickorna ner mer pengar på tobak än pojkarna. Å andra sidan spenderar pojkarna oftast mer pengar än flickorna på öl.

Presenter köps också av fler flickor än pojkar men de pojkar som köper presenter är mer frikostiga än flickorna.

Tabell 28

Genomsnittligt belopp per månad som flickorna betalar för sin konsumtion. Kronor^{*)}

Ålder	-13	14	15	16	17	18	19-
Bensin	(140)	(120)	140	150	(140)	260	210
Buskort	(90)	110	110	120	200	220	180
Bio, teater, video, konsert	70	90	100	100	120	110	120
Böcker, tidningar	50	50	70	50	70	80	80
Datorutrustning, spel mm	(10)	(100)	(110)	(130)	(150)	(150)	-
Disco	50	100	70	80	110	90	70
Godis, glass, frukt	60	60	70	80	110	110	100
Hygien, smink	70	90	90	100	110	110	170
Kläder, skor	300	330	350	400	490	500	540
Korv, hamburgare, pizza	60	60	80	110	110	130	120
Linser	-	(300)	280	(240)	(140)	(210)	(170)
Medlemsavgifter	(90)	90	(180)	110	120	170	(190)
Mobiltelefon	120	130	120	120	160	170	190
Papper, skrivmateriel	(50)	40	60	40	(50)	50	(40)
Presenter	90	90	80	90	110	100	90
Restaurant/café	50	60	80	80	120	120	240
Semesterresa	190	390	530	590	500	310	420
Skivor	130	130	150	150	150	130	140
Sport, idrott	(460)	260	360	130	130	200	190
Taxi	-	(100)	(100)	(90)	(70)	120	(140)
Tobak	(280)	180	340	190	250	230	360
Öl	(240)	150	190	170	180	200	480
Övrigt	90	150	200	170	180	360	(1130)

*) Genomsnittsbeloppet baseras endast på dem som köper respektive vara.

() = Litet antal

Tabell 29

Genomsnittligt belopp per månad som pojkarna betalar för sin konsumtion. Kronor^{*)}

Ålder	-13	14	15	16	17	18	19-
Bensin	890	280	210	150	240	960	480
Buskort	(80)	(50)	110	(130)	150	270	190
Bio, teater, video, konsert	90	90	110	110	110	160	140
Böcker, tidningar	90	60	70	90	70	110	80
Datorutrustning, spel mm	270	300	280	270	180	390	(560)
Disco	110	80	110	110	150	270	370
Godis, glass, frukt	70	80	90	120	120	150	110
Hygien, smink	50	70	120	70	80	90	100
Kläder, skor	280	370	440	460	510	570	550
Korv, hamburgare, pizza	80	110	110	130	190	220	190
Linser	(500)	(500)	(1150)	(110)	(80)	-	-
Medlemsavgifter	(130)	140	150	(150)	190	(140)	(100)
Mobiltelefon	110	120	130	120	180	240	200
Papper, skrivmateriel	(20)	(40)	(70)	(40)	(40)	(30)	(30)
Presenter	80	110	150	70	100	380	160
Restaurant/café	(140)	80	80	100	110	140	110
Semesterresa	(400)	510	550	(340)	310	(290)	(590)
Skivor	150	170	200	170	140	170	220
Sport, idrott	350	620	200	250	170	240	180
Taxi	(180)	(400)	(80)	(170)	(160)	(160)	(140)
Tobak	(110)	210	250	190	200	250	340
Öl	(380)	160	280	200	230	310	290
Övrigt	360	210	190	310	200	160	(680)

*) Genomsnittsbeloppet baseras endast på dem som köper respektive vara.

() = Litet antal

SPARANDE OCH SPARMÅL

Sparbelopp

35 procent av flickorna och 43 procent av pojkarna sparar varje månad. Detta är en viss ökning sedan den förra undersökningen. Kanske är vi inne i en trend mot ändrat sparbeteende då vi även förra gången kunde konstatera att fler sparade jämfört med 1993? Drygt var tionde sparar aldrig men andelen pojkar som aldrig sparar har totalt halverats från 1998.

Bland flickorna varierar andelen som sparar varje månad mellan de olika åldersgrupperna. Största andelen finns bland de äldsta, 48 procent. Därefter kommer 13- och 16-åringarna med 39 procent. Lägsta andelen, ca 30 procent finns bland 14-, 15- och 17-åringarna.

Upp till 17 år är andelen sparare genomgående större bland pojkarna. Text har över hälften av 13-åringarna svarat att de sparar varje månad.

I endast en åldersgrupp är det någon större skillnad mellan flickor och pojkar när det gäller andelen som inte sparar. Det gäller 18-åringarna, 10 procent av flickorna mot hela 20 procent av pojkarna.

Tabell 30

Flickornas sparvanor. Procent.

Ålder	-13	14	15	16	17	18	19-
Sparar varje månad	39	30	31	39	30	37	48
Sparar ibland	53	60	56	47	52	53	39
Sparar aldrig	8	10	12	13	18	10	13
Summa	100	100	100	100	100	100	100
(Antal)	(181)	(327)	(310)	(241)	(210)	(173)	(107)

Tabell 31

Pojkarnas sparvanor. Procent.

Ålder	-13	14	15	16	17	18	19-
Sparar varje månad	53	49	43	40	34	33	40
Sparar ibland	36	42	46	46	48	47	47
Sparar aldrig	11	9	12	14	18	20	13
Summa	100	100	100	100	100	100	100
(Antal)	(159)	(322)	(331)	(187)	(174)	(128)	(85)

De genomsnittliga sparbeloppen ökar med stigande ålder med undantag för den äldsta åldersgruppen. Störst är ökningen mellan 17 och 18 år, 270 kronor per månad. I övrigt ligger ökningen på mellan 40 och 70 kronor per månad. Mellan 18 och 19 år minskar det genomsnittliga sparbeloppet med 90 kronor per månad.

De som sparar har enbart i åldersgrupperna 13, 16, 17 och 19 år högre inkomster än dem som inte sparar. Något tydligt samband mellan inkomstens storlek och sparbeteendet går därmed inte att utvisa.

Tabell 32

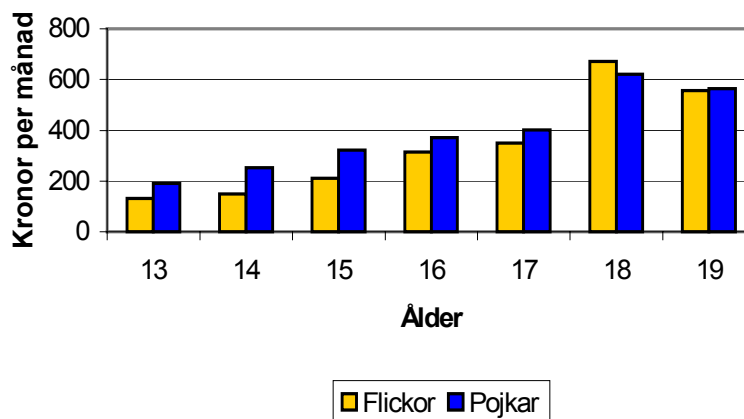
Genomsnittligt sparbelopp. (Alla ungdomar som sparar regelbundet.)
Kronor per månad

Ålder	-13	14	15	16	17	18	19-
Kronor	160	210	280	340	380	650	560
(Antal)	(137)	(219)	(203)	(146)	(106)	(94)	(75)

Resultaten tyder på att pojkar är mer sparsamma än flickor. Förutom att det är fler pojkar som sparar är också deras genomsnittliga sparbelopp större än flickornas i samtliga åldersgrupper med undantag för 18-åringarna. 13-, 16- och 17-åriga pojkar sparar i genomsnitt ca 50-60 kronor mer än flickorna per månad. För 14- och 15-åringarna är motsvarande siffra drygt 100 kronor. Bland 18-åringarna sparar flickorna i genomsnitt ca 50 kronor mer än pojkarna per månad.

Diagram 7

Genomsnittligt sparbelopp per månad. Flickor respektive pojkar som sparar regelbundet.

Sparmål

Många ungdomar som sparar regelbundet gör det utan egentligt sparmål. 19 procent av flickorna och 24 procent av pojkarna finns bland alternativen "vet inte", "olika" eller "om jag behöver något". Flickornas vanligaste sparmål är "framtiden", "resor" och "körkort". Totalt 45 procent finns bland dessa alternativ.

För ca var tredje pojke är det ”moped/tillbehör”, ”dator/tillbehör” och ”framtiden” som är främsta sparmålen.

De som bara sparar ibland gör det vanligtvis om det är ”något de behöver”. Därefter kommer ”resor” för flickor och ”dator/tillbehör” för pojkarna.

Sparat kapital

60 procent av pojkarna och 54 procent av flickorna har själva sparat ihop ett kapital. Det är i åldersgrupperna 13 - 17 år som andelen pojkar med sparkapital är större än bland flickorna. Störst är skillnaden bland 14- och 15-åringarna, 12 à 13 procentenheter.

Tabell 33

Andel flickor respektive pojkar som själva sparat ihop ett kapital. Procent

Ålder	-13	14	15	16	17	18	19-
Flickor	51	51	48	53	53	63	68
(Antal)	(163)	(286)	(287)	(220)	(195)	(168)	(101)
Pojkar	56	63	61	59	56	61	64
(Antal)	(140)	(298)	(304)	(175)	(162)	(127)	(83)

Givetvis växer sparkapitalen med åldern. Upp t o m 16 års ålder har majoriteten av dem som själva sparat ihop ett kapital mindre än 5 000 kronor. Vid 17 års ålder har 63 procent kommit upp i 5 000 kronor eller mer. Bland de äldsta, 18- och 19-åringarna, har över hälften sparat ihop 10 000 kronor eller mer.

Tabell 34

Sparat kapital. Procentuell fördelning inom olika intervall. Flickor och pojkar. (Endast de som själva sparat ihop ett kapital)

Ålder	-13	14	15	16	17	18	19-
Kronor							
1 - 4999	86	77	62	58	38	26	24
5000 - 9999	10	12	21	19	28	25	20
10000 - 14999	3	4	9	11	13	21	18
15000 - 19999	1	2	3	2	7	8	9
20000 - 24999	0	2	1	5	7	8	9
25000 -	1	3	5	5	8	12	21
Summa	100	100	100	100	100	100	100
(Antal)	(126)	(261)	(268)	(177)	(152)	(133)	(91)

De genomsnittliga sparbeloppen stiger med inkomsten och största ökningen mellan åldersgrupperna sker fr o m 17 års ålder, dvs när det blir vanligt med arbetsinkomst utöver barn-/studiebidrag och/eller månadspeng. Samtidigt har alltså 40 procent av pojkarna och 46 procent av flickorna inget sparande alls.

Tabell 35

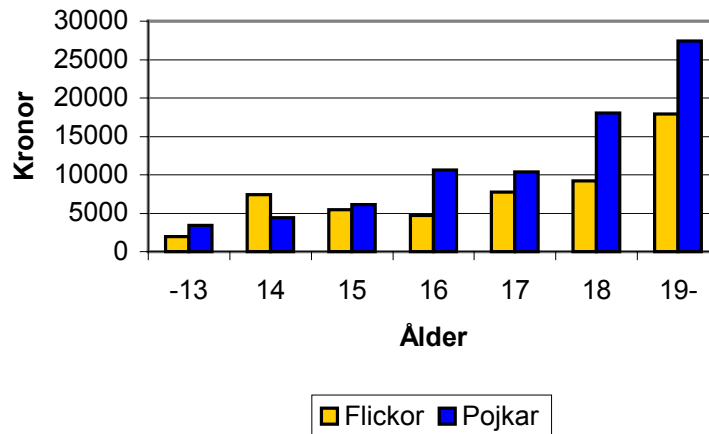
Genomsnittligt sparkapital. Flickor och pojkar. Kronor
(Endast de som själva sparat ihop ett kapital)

Ålder	-13	14	15	16	17	18	19-
Kronor	2670	5710	5840	7720	8930	13250	22690
(Antal)	(126)	(261)	(268)	(177)	(152)	(133)	(91)

Med undantag för 14-åringarna har pojkarna genomgående sparat ihop högre belopp än flickorna. I några åldersgrupper ligger skillnaden på så mycket som 100 procent eller mer.

Diagram 8

Genomsnittligt sparkapital. Flickor respektive pojkar.
(Endast de som själva sparat ihop ett kapital)

LÅN OCH SKULDER

Skyldig någon pengar?

Närmare 30 procent av ungdomarna har lånat pengar av någon. Fr o m 17 års ålder är det vanligare med skulder bland pojkarna än bland flickorna.

Tabell 36

Andel ungdomar som är skyldig någon pengar. Flickor respektive pojkar. Procent.

Ålder	-13	14	15	16	17	18	19-
Flickor	31	27	30	28	23	27	24
(Antal)	(180)	(316)	(308)	(238)	(202)	(176)	(105)
Pojkar	27	25	33	25	32	30	32
(Antal)	(154)	(318)	(322)	(185)	(174)	(130)	(85)

De genomsnittliga skuldbeloppen ökar kraftigt mellan vissa åldersgrupper. Procentuellt sett är ökningen störst mellan 13 och 14 års ålder, 207 procent, men i kronor är skillnaden störst mellan 17 och 18 år, 1 000 kronor.

Vidare kan vi konstatera att med undantag för åldersgrupperna 16 och 18 år har de som är skuldsatta högre inkomster jämfört med såväl dem som inte lånat som alla ungdomar i materialet.

Tabell 37

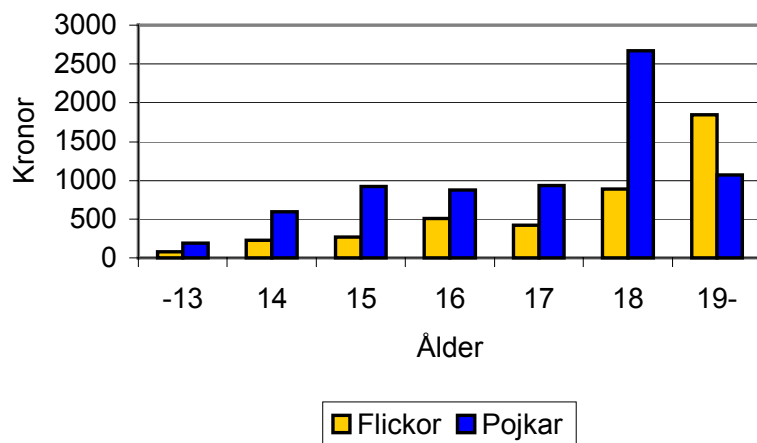
Genomsnittligt skuldbelopp i kronor. Flickor och pojkar.
(Endast de som angivit ett skuldbelopp)

Ålder	-13	14	15	16	17	18	19-
Alla	130	400	620	670	690	1690	1460
(Antal)	(96)	(156)	(194)	(108)	(95)	(78)	(46)

Pojkar har ofta större skulder än flickor. Detta gäller genomgående med undantag för 19-åringar där flickor har lånat mer. Största skillnaden gäller 18-åringarna där flera pojkar lånat pengar för att köpa bil, i genomsnitt har tre gånger så stor skuld som flickorna.

Diagram 9

Genomsnittligt skuldbelopp i kronor. Flickor respektive pojkar.
(Endast de som angivit ett skuldbelopp)

Långgivare

I första hand är det till en kompis man vänder sig när man behöver låna. 52 procent av flickorna och 59 procent av pojkarna har angivit detta alternativ. I andra hand vänder sig flickorna till mamma, 23 procent, och pojkarna antingen till mamma eller pappa, 10 procent. Resultaten visar också att flickorna oftare vänder sig till något syskon än till sin pappa.

Vad man lånar till

Pengar behövs till många skilda ändamål. Att låna pengar för att förtära något tycks dock vara vanligt förekommande. 20 procent av ungdomarna anger att de lånat pengar till godis och nästan lika många, 17 procent, har svarat att de lånat till restaurant/café/mat. Därefter kommer kläder och nöjen som 12 respektive 10 procent lånat till. Närmare var tionde uppger att hon/han lånat till öl/vin/sprit/tobak.

RÄCKER PENGARNA?

Det är vanligare att pengarna räcker för de yngre men skillnaderna mellan åldersgrupperna har minskat betydligt jämfört med förra undersökningen. Andelen nöjda ungdomar i de högre åldersgrupperna har ökat med mellan 10 och 20 procentenheter. Liksom förra gången är pojkarna mer nöjda än flickorna vilket ju kan förklaras av att de har mer pengar än flickorna. Det är bara i 18-årsgruppen som flickorna är mer nöjda än pojkarna.

Tabell 38

Andel flickor respektive pojkar som anser att inkomsterna räcker. Procent.
(Alla oavsett inkomstslag)

Ålder	-13	14	15	16	17	18	19-
Flickor (Antal)	74 (180)	60 (323)	55 (312)	57 (241)	44 (209)	53 (177)	51 (107)
Pojkar (Antal)	75 (159)	68 (326)	61 (326)	62 (188)	56 (173)	50 (129)	60 (83)

Om pengarna inte räcker?

Om pengarna trots allt tagit slut kan 28 procent avstå från ytterligare konsumtion. De som inte kan det vänder sig till föräldrarna som tillhandahåller pengarna genom lån eller gåvor. Ta av sparmedel eller ta ett extrajobb är tämligen sällsynt, och väljs endast av fyra till sju procent.

För vilka räcker inte pengarna?

Flickor som anser att pengarna inte räcker har med endast ett undantag, 15-åringarna, mellan 10 och 140 kronor mer i "månadspeng" än dem som anser att pengarna räcker.

För pojkarna är det däremot genomgående så att de som anser att pengarna inte räcker har mellan 10 och 90 kronor mindre "månadspeng" än dem som anser att pengarna räcker.

Ser vi däremot på arbetsinkomsternas betydelse kan vi konstatera att de som anser att pengarna inte räcker genomgående har lägre arbetsinkomster än dem som anser att de har tillräckligt. Materialet tillåter dock inte någon uppdelning på flickor respektive pojkar.

SAMMANFATTNING

Barn-/studiebidrag och/eller månadspeng

Vanligt med "månadspeng"

Majoriteten ungdomar, 85 procent, får pengar regelbundet i form av barn-/studiebidrag och/eller månadspeng från föräldrarna. Närmare var fjärde får pengar enligt en kombination av båda inkomstlagen. Liksom förra undersökningen har även denna gång andelen ungdomar som får pengar regelbundet minskat något medan de som får pengar vid behov ökat.

"Månadspengens" storlek

Den genomsnittliga "månadspengen" stiger med åldern. Största ökningen, 200 kronor sker mellan 15 och 16 års ålder, vilket förklaras av att det är vid 16 års ålder som ungdomarna börjar få disponera sitt barn-/studiebidrag själva.

Genomsnittlig "månadspeng" i form av barn-/studiebidrag och/eller månadspeng från föräldrarna. (Alla ungdomar som får pengar regelbundet)

Ålder	-13	14	15	16	17	18	19-
Kronor	360	450	580	780	950	1020	1070

Flickor under 17 år får något högre "månadspeng" än pojkarna. Skillnaderna uppgår till mellan 20 och 70 kronor per månad. Ungdomar över 14 år har fått en köpkraftsförbättring på 40-90 kronor under den senaste 5-årsperioden.

Ett vanligt år

Hälften av ungdomarna får lika stor "månadspeng" varje månad under året. Det är vanligare att yngre får mer pengar under sommaren medan motsatsen gäller för de äldre som ofta får mindre "månadspeng" då.

Lätt få mer pengar

Var tredje tonåring får nästan alltid mer pengar än den fastställda "månadspengen". Fyra av tio uppger att de får mer pengar ibland. Var femte får mer om de hjälper till med något. Var tionde kan inte få mer pengar. Det är anmärkningsvärt att så många har så lätt att få extra pengar och det är inga småsummor det rör sig om.

De som nästan alltid får mer pengar får mellan 320 och 540 kronor mer per månad utöver den regelbundna "månadspengen". De som bara får mer pengar ibland får i genomsnitt mellan 170 och 280 kronor extra per månad. Vitsen med att få "månadspeng" är bl a att lära sig hantera ekonomi, dvs anpassa utgifterna efter inkomsterna. Möjligheten att lära sig detta minskar betydligt om det bara är att be om mer när pengarna inte räcker.

De arbetsuppgifter som utförs för att utöka "månadspengen" är vanligtvis olika former av hushållsarbete.

”Månadspeng” med motprestation

Ca 40 procent av ungdomarna har i förhandlingen med föräldrarna om ”månadspengens” storlek åtagit sig att utföra vissa sysslor i hemmet. Detta är vanligast upp till 15 år och minskar därefter betydligt med åldern och är samtidigt något vanligare bland pojkar än bland flickor.

Denna typ av överenskommelse tycks dock inte vara särskilt lönsam. De som inte lovat hjälpa till har nästan genomgående högre ”månadspeng” än dem som givit sådant löfte. Skillnaderna uppgår i genomsnitt till mellan 20 och 80 kronor per månad. Ingen skillnad kan noteras för 13-åringarna medan 19-åringar som hjälper till får ca 80 kronor mer per månad än dem som inte hjälper till.

Även här handlar det huvudsakligen om att utföra olika typer av hushållsgöromål.

Vad ska ”månadspengen” räcka till?

Drygt 80 procent av flickorna och drygt 70 procent av pojkarna har kommit överens med sina föräldrar om hur ”månadspengen” skall användas. Skillnaderna mellan pojkar och flickor är störst i de lägre åldersgrupperna. Medan pojkarna kommer överens med sina föräldrar om att hjälpa till hemma träffar flickorna i stället överenskommelse om hur pengarna skall användas.

Det vanligaste är att ”månadspengen” skall räcka till vissa kläder, kontantkort till mobiltelefonen och presenter. Ungdomar som skall köpa alla kläder själva får högre månadspeng än andra upp till 16 år. Därefter är ”månadspengen” i stort sett lika stor eller till och med något lägre för dem som måste köpa alla kläder själva.

Arbete

Arbete vanligt

65 procent av flickorna och 70 procent av pojkarna räknar med att arbeta under 2003. Andelarna ökar med stigande ålder. Upp till 16 år är det fler pojkar än flickor som räknar med att arbeta. Bland de äldre är det fler flickor som räknar med att arbeta.

Över hälften av dem som ska arbeta kommer bara att arbeta under sommarlovet men nästan var tredje räknar med att arbeta vid flera olika tillfällen under året. Affär, restaurang/hotell och lokalvård/städarbete är dominerande arbetsområden bland flickorna. För pojkarna är det trädgårdsarbete, jord- och skogsbruk samt affär som är vanligast.

Inkomster

Majoriteten av 13- och 14-åringarna räknar med att tjäna upp till 4 000 kronor år 2003. Därefter ökar spridningen och inkomsterna förskjuts uppåt. 16-åringarna räknar vanligen med att tjäna upp till 8 000 kr medan majoriteten av 18-åringarna räknar med att tjäna 20 000 kr och mer. Pojkarna tror sig genomgående tjäna mer än flickorna.

Andra inkomster

Utöver barn-/studiebidrag, månadspeng och eventuell arbetsinkomst har drygt 70 procent även andra typer av inkomster. Dessa kommer vanligtvis från släktingar i form av presenter vid födelsedagar och liknande. Men räntor, aktieutdelningar och barnpensioner förekommer också. Genomsnittsbeloppen uppgår till ca 1 400 kronor per år för de yngsta och stiger med åldern upp till 7 800 kronor för de äldsta. Med undantag för 14- och 15-åriga flickor förväntar sig pojkarna högre belopp.

Samtliga inkomster

Totalt sett är det relativt stora summor pengar ungdomarna räknar med att disponera under året. Minst pengar beräknas 13-åringarna i genomsnitt få ihop i år, ca 5 200 kronor. Därefter stiger beloppen upp till 43 100 för 19-åringarna. I samtliga åldersgrupper med undantag för 16- åringarna räknar pojkarna med att få mer pengar än flickorna. Fr o m 17 år och uppåt är skillnaderna mellan 2 500 kronor och 6 000 kronor till pojkarnas fördel.

Ungdomars konsumtion

Förutom godis och glass, som köps av de flesta ungdomar oavsett ålder, varierar konsumtionen med åldern. Ungdomarna lägger med stigande ålder pengar på allt fler saker. På andra plats efter godis mm kommer för flickorna kläder och skor och för pojkarna korv, hamburgare och pizza. På tredje plats kommer för båda könen bio, teater, video och konsert. Mobiltelefonen kommer på fjärde plats och är betydligt vanligare bland flickor än bland pojkar.

Ungdomars konsumtionsutgifter

Flickorna använder relativt stora summor till kläder o skor. Därefter kommer semesterresor samt sport o idrott. Man kan också notera att de flickor som röker lägger förbluffande stora belopp på tobak.

Mellan 16 och 17 år ökar utgifterna betydligt för vissa varor, t ex kläder o skor, godis, glass o frukt, mobiltelefon samt för restaurant/café.

Även pojkarna lägger mycket pengar på kläder o skor, sport o idrott samt semesterresor. De som köper kläder lägger t o m större summor på det än flickorna i stort sett i alla åldrar. Därutöver kan nämnas att en del pojkar lägger relativt stora belopp på datorutrustning och spel. I vissa åldersgrupper lägger flickorna mer pengar på tobak än pojkarna. Å andra sidan spenderar pojkarna genomgående mer pengar än flickorna på öl.

Sparande och sparmål

35 procent av flickorna och 43 procent av pojkarna sparar varje månad. Drygt var tionde sparar aldrig. De genomsnittliga sparbeloppen uppgår till 160 kronor per månad för 13-åringarna och ökar därefter upp till 650 kronor per månad för 18-åringarna.

Resultaten tyder på att pojkar är mer sparsamma än flickor. Förutom att det är fler pojkar än flickor som sparar är också deras genomsnittliga sparbelopp större med något undantag.

Flickornas sparmål är framför allt framtiden, resor och körkort medan pojkarna främst sparar till moped/tillbehör, dator/tillbehör och framtiden.

Sparat kapital

60 procent av pojkarna och 54 procent av flickorna har själva sparat ihop ett kapital. Upp t o m 17 år har fler pojkar än flickor sparat ihop ett.

Sparkapitalen som genomsnittligt uppgår till ca 2 700 kronor för 13-åringarna och så mycket som 22 700 kronor för 19-åringarna är med undantag för 14-åringarna högre för pojkar än för flickor.

Lån och skulder

Närmare 30 procent av ungdomarna har lånat pengar av någon. Pojkarna är oftare skuldsatta än flickorna och har samtidigt i genomsnitt lånat större belopp än flickorna.

I första hand lånar man av en kompis. I andra hand vänder sig flickorna till sin mamma och pojkarna till mamma eller pappa. Flickorna vänder sig oftare till något syskon än till sin pappa.

Räcker pengarna?

57 procent av flickorna och 63 procent av pojkarna anser att de disponerar tillräckligt med pengar. Det tycks vara lättare att få pengarna att räcka i de yngre åldersgrupperna.

Om pengarna tagit slut kan 28 procent avstå från ytterligare konsumtion. De som inte kan det vänder sig i stor utsträckning till föräldrarna som tillhandahåller mer pengar genom lån eller gåvor. Ta av sparmedel eller ta extrajobb är tämligen sällsynt, och väljs endast av fyra till sju procent.

Det är dock inte alltid så att de som har mycket pengar också får dem att räcka längre. Flickor som anser att pengarna inte räcker har med endast ett undantag, 15-åringarna, mellan 10 och 140 kronor mer i "månadspeng" än dem som anser att pengarna räcker.

För pojkarna är det däremot genomgående så att de som anser att pengarna inte räcker har mellan 10 och 90 kronor mindre "månadspeng" än dem som anser att pengarna räcker.

BILAGA 1 FÖRDELNING INKOMSTSLAG FRÅN FÖRÄLDRARNA

Antal deltagare i undersökningen		Enbart barn-/studiebidrag		Enbart månadspeng		Enbart pengar vid behov	
Ålder	Alla	Antal	%	Antal	%	Antal	%
13	351	24	17	170	48	82	23
14	672	111	17	307	46	138	21
15	660	183	28	239	36	112	17
16	437	200	46	67	15	57	13
17	391	230	59	11	3	32	8
18	316	195	62	10	3	6	2
19	197	143	73	5	3	3	2
Summa	3 024	1 086	36	809	27	430	14

Antal deltagare i undersökningen		Får barn-/studiebidrag och månadspeng		Får månadspeng och pengar vid behov		Får barn-/studiebidrag och pengar vid behov	
Ålder	Alla	Antal	%	Antal	%	Antal	%
13	351	11	3	51	15	8	2
14	672	27	4	63	9	17	3
15	660	42	6	52	8	17	3
16	437	53	12	24	5	32	7
17	391	54	14	10	3	49	13
18	316	55	17	1	1	40	13
19	197	24	12	0	0	18	9
Summa	3 024	266	9	201	7	181	6

Antal deltagare i undersökningen		Får barn-studiebidrag, månadspeng och vid behov		Får inga pengar alls	
Ålder	Alla	Antal	%	Antal	%
13	351	-	-	5	1
14	672	2	0	7	1
15	660	9	1	6	1
16	437	3	1	1	0
17	391	3	1	2	1
18	316	5	2	3	1
19	197	4	2	1	1
Summa	3 024	26	1	25	1

BILAGA 2 TONÅRSENKÄT 2003

Flicka

Pojke

Ålder.....

Ort.....

1. Får du

- barn-/studiebidrag
 månadspeng
 pengar bara när du behöver
 inga pengar alls

} Kryssa för det/de alternativ som gäller för dig

a) Du som får barnbidrag/studiebidrag. Hur mycket får du?

.....kr/mån

b) Du som får "månadspeng" av dina föräldrar. Hur mycket får du?

(Du som också får barnbidraget/ studiebidraget anger här hur mycket mer du får)

.....kr/mån

Beskriv hur det kan se ut för dig under ett vanligt år. Tex om du får olika mycket pengar under skolmånaderna och sommarmånaderna.

.....

c) Du som får pengar när du behöver i stället för barnbidraget/studiebidraget eller "månadspeng"?

I genomsnitt tror jag att det blir ca.....kr/mån

2. Möjlighet till extra pengar (Besvaras endast av dig som får barnbidraget/studiebidraget eller "månadspeng")

Kan du få mer pengar av dina föräldrar?

Ja Jag får nästan alltid mer pengar. I genomsnitt tror jag att det blir

ca.....kr/mån

Ja Ibland. I genomsnitt tror jag att det blir cakr/mån

Ja Om jag hjälper till med något. *Beskriv vad du då brukar hjälpa till med och hur mycket pengar du brukar få för det*

.....

Nej Jag kan inte få mer pengar

3. Hjälpa till hemma (Besvaras endast av dig som får barnbidraget/studiebidraget eller ”månadspeng”)

Måste du hjälpa till hemma för att få de pengar du regelbundet får?

- Ja Jag hjälper till med
- Nej Jag behöver inte hjälpa till

4. Vad måste pengarna räcka till? (Besvaras endast av dig som får barnbidraget/studiebidraget eller ”månadspeng”)

Har du kommit överens med dina föräldrar om att du själv helt måste klara inköpen av vissa speciella saker?

- Ja, jag ska betala med mina egna pengar:
☐ Alla kläder	☐ Hygienartiklar	☐ Mobilabonnemang
☐ Vissa kläder	☐ Internet	☐ Mobilsamtal
☐ Bensin	☐ Kontantkort till mobiltelefon	☐ Presenter
☐ Busskort	☐ Linser	☐ Årskort till idrottsaktiviteter
☐ Djurtillbehör		
- Annat
- Nej Jag får använda pengarna hur jag vill

5. Arbete

Kommer du att arbeta i år? Du kan fylla i flera alternativ

☐ Ja Regelbundet	☐ Ja Under sommarlovet
☐ Ja Under jullovet	☐ Ja Under andra lov
☐ Ja Vissa helger	☐ Ja Vissa andra tillfällen, t ex.....
-
- Nej Jag kommer inte att arbeta eftersom jag inte tror att jag får något arbete
- Nej Jag kommer inte att arbeta av annan anledning
(Om nej, gå vidare till fråga 7).

6. Arbetsinkomster och arbetsuppgifter (Besvaras av dig som kommer att arbeta någon gång under 2003)

a) *Hur mycket pengar tror du att du kommer att tjäna på ditt arbete i år?*

Totalt räknar jag med att tjänakronor i år (före skatt)

Beskriv dina arbetsuppgifter:.....

.....

b) Har du arbetat någon gång tidigare?

Ja Jag har arbetat förr

Nej I år är det första gången som jag kommer att arbeta

7. Andra inkomster

Räknar du med att i år även få andra inkomster (t ex ränteinkomster, presenter, från mor/farföräldrar)?

Ja Jag räknar med att fåkronor i år (före skatt)

Från.....

Nej Jag räknar inte med att få mer pengar

8. Så används pengarna

Ange i kronor hur mycket du i genomsnitt lägger ut en vanlig månad av dina egna pengar

	<u>Kronor</u>		<u>Kronor</u>		<u>Kronor</u>
Bensin		Kläder, skor		Semesterresa	
Busskort		Korv, hamburgare, pizza		Skivor	
Bio, teater, video, konsert		Linser		Sport, idrott	
Böcker, tidningar		Medlemsavgifter		Taxi	
Datorutrustning, spel m m		Mobiltelefon		Tobak	
Disco		Papper, skrivmateriel		Öl	
Godis, glass, frukt		Presenter		Övrigt, specificera	
Hygien, smink		Restaurant/café			

9. Sparande

Sparar du regelbundet?

- Ja Jag spararkronor varje månad.
Jag sparar till.....
- Nej Jag sparar bara ibland
Beskriv när och till vad du sparar
- Nej Jag sparar aldrig

10. Sparade pengar

Har du själv med hjälp av dina egna pengar kunnat spara ihop en summa pengar som du har på banken eller liknande?

- Ja Jag har själv sparat ihopkronor
- Nej Jag har inte kunnat spara ihop något eget kapital

11. Lånade pengar

Är du skyldig någon pengar? Ange hur stor skulden är och vem du är skyldig

- Ja Jag har lånat.....kronor av.....
Beskriv vad du har lånat till.....
- Nej Jag är inte skyldig någon pengar

12. Räcker de pengar du får och det du tjänar själv?

Anser du de pengar du får och de du tjänar räcker?

- Ja Jag anser att mina pengar räcker
- Nej Beskriv vad du gör om pengarna inte räcker
- Avstår från att handla Tar av sparmedel Lånar av föräldrar
- Lånar av kompisar Tar extrajobb Får mer av föräldrar
- Annat: beskriv
-